

Asettamis päätös

26.4.2024

VN/6206/2024
VN/6206/2024-VM-16

Uudistetun eIDAS-asetuksen kansallisen täytäntöönpanon hanke

Asettaminen Valtiovarainministeriö on tänään tekemällään päätöksellä asettanut hankkeen uudistetun eIDAS-asetuksen kansallisen täytäntöönpanon toteuttamiseksi.

Toimikausi Hankkeen toimikausi on 26.4.2024 - 31.12.2026.

Tausta Komissio antoi kesäkuussa 2021 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 910/2014 muuttamisesta eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehityksen vahvistamisen osalta (COM (2021) 281 final). Komission ehdotuksella muutetaan sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla annettua EU-asetusta (EU N:o 910/2014) (myöhemmin eIDAS-asetus). eIDAS-asetuksen muuttamisen tavoitteena on erityisesti varmistaa luotettavien ja turvallisten digitaalisten identiteettiratkaisujen saatavuus EU:ssa.

Ehdotuksen tavoitteiden saavuttamiseksi eIDAS-asetus sisältää jatkossa yhteisen lainsäädäntökehikon eurooppalaisille digitaalisen identiteetin lompakoille. Lompakko olisi sähköisen tunnistamisen menetelmä, jonka avulla käyttäjä voi turvallisesti hallinnoida itseään koskevia tietoja ja sähköisiä attribuuttitodistuksia sekä allekirjoittaa hyväksytyjen sähköisten allekirjoitusten tai leimata hyväksytyjen sähköisten leimojen avulla.

Uudistetun eIDAS-asetuksen keskeinen velvoite on, että jäsenvaltioiden tulee tarjota asetuksen vaatimukset täyttävä lompakko. Lisäksi jäsenvaltioiden tulee toteuttaa lompakkoihin liittyviä tiettyjä muita palveluja, kuten rekisteröitymismenettely lompakkoa hyödyntäville asiointipalveluille sekä nimetä lompakoita valvova kansallinen viranomainen. Jäsenvaltioiden tulee lisäksi varmistaa rajat ylittävissä julkisissa palveluissa, että sähköisesti tunnistautuvan luonnollisen henkilön henkilöllisyys voidaan linkittää luotettavasti aina samaan henkilöön. Jäsenvaltioiden on myös toteutettava toimenpiteitä, joilla uudistetun eIDAS-asetuksen liitteessä VI lueteltuja tietoja voidaan tarkistaa suoraan tiedon virallisesta lähteestä hyväksytyjen luottamuspalvelujen tarjoajien toimesta.

Uudistettu eIDAS-asetus julkaistaan alustavan arvion mukaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä maaliskuun alkuun 2024 ja se tulee voimaan 20. päivänä julkaisusta. Voimaantulon jälkeen komission tulee antaa asetusta täydentävät tekniset täytäntöönpanoasetukset kuuden kuukauden kuluessa. Jäsenvaltioiden on tarjottava vähintään yksi eIDAS-asetuksen vaatimukset täyttävä lompakko 24 kuukauden kuluessa komission täytäntöönpanosäädösten voimaantulopäivästä. Tämän hetken arvion mukaan lompakoita tulisi tarjota syksyllä 2026.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Euroopan komissio rahoittaa eIDAS-asetusmuutokseen liittyvien eurooppalaisen digitaalisten identiteettien (EUDI) lompakosovelluksen rajat ylittävää pilotointia. Suomi on mukana kolmessa konsortiossa (DC4EU, EWC ja POTEN-TIAL), joiden tavoitteena on tukea kansallista uudistetun eIDAS-asetuksen vaatimukset täyttävien lompakoiden kehittämistä sekä luonnollisten henkilöiden että oikeushenkilöiden osalta.

Viime hallituskaudella Suomessa valmisteltiin digitaalista henkilöllisyystodistusta. Valmistelun alkuperäisenä ajatuksena oli, että digitaalisen henkilöllisyystodistuksen olisi voinut laajentaa sopimaan uudistetun eIDAS-asetuksen lompakoille asettamiin vaatimuksiin. Kun sopu EU:n lompakkoja koskevasta lainsäädännöstä saatiin, arvioitiin valtiovarainministeriössä, että päällekkäisen valmistelun sijaan painopiste tulisi siirtää uudistetun eIDAS-asetuksen mukaisien lompakoiden toteuttamiseen ja digitaalinen henkilöllisyystodistus pyritään toteuttamaan osaksi lompakkoa.

Valtiovarainministeriössä tuotetun lompakotarjoajia koskevan markkinaselvityksen mukaisesti on asian jatkovalmistelun osalta ministeriössä linjattu, että kansallisen lompakon tulee tuottamaan Digi- ja väestötietovirasto. Näin pystytään varmistamaan uudistetun eIDAS-asetuksen velvoitteiden täyttäminen Suomessa velvoitteille asetetussa määräajassa. Yksityisen sektorin toimijoilla olisi kuitenkin koko ajan mahdollisuus kehittää uudistetun eIDAS-asetuksen mukaisia lompakoita ja tarjota niitä Suomessa, sillä asetukset ei rajoita jäsenvaltioissa tarjottavien lompakoiden määrää. Uudistetun eIDAS-asetuksen mukaisen lompakon kehittämisessä sekä muissa täytäntöönpanotoimissa tehdään yhteistyötä ja käydään avointa vuoropuhelua myös yksityisen sektorin toimijoiden kanssa.

Hankkeessa tullaan huomioimaan hallitusohjelman kirjaukset kansallisen lisäsääntelyn välttämiseksi EU-lainsäädännön toimeenpanossa. Vaikka lompakon toteuttamisessa on ensisijaisesti kyse EU:n asettaman veloitteen täyttämiseksi, voit tässä hankkeessa tuotettavan lompakon laaja käyttöönotto saada aikaan myös kustannussäästöjä julkiselle sektorille. Kyseessä olisi valtion tarjoama tunnistusväline, eikä sen avulla tunnistautumisesta julkisiin asiointipalveluihin tarvitsisi maksaa. Tässä hankkeessa ei kuitenkaan ole tarkoitus käsitellä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta valtiolle aiheutuvia kustannuksia laajemmin. Tässä hankkeessa ei myöskään ole tarkoitus rajata pääsyä valtion sähköisiin asiointipalveluihin vain valtion tarjoamalla tunnistusvälineellä.

Lompakon käyttöä ei voida seurata, jolloin sen käytöstä tunnistamisessa ei ole mahdollista periä maksua vastaavalla tavalla, kuin nykyisin käytössä olevien tunnistusvälineiden osalta.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on:

1. Varmistaa, että uudistetun eIDAS-asetuksen veloitteet toteutetaan EU:n asettamassa määräajassa.

Hankkeen tavoitteena on lähtökohtaisesti lisäksi:

2. Tukea julkisen sektorin palveluihin kokonaistaloudellisesti kestävänsä sähköisen tunnistamisen toteutumista luomalla edellytyksiä uudistetun eIDAS-asetuksen mukaisille palveluille yhteiskunnassa sekä tukien niiden laajaa hyödynnettävyyttä ja tunnettuutta.
3. Mahdollistaa digitaalisen henkilöllisyystodistuksen toteuttaminen osaksi lompakkoa.
4. Edistää oikeushenkilöiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin.
5. Selvittää ja toteuttaa toimenpiteitä, joilla voidaan edistää kansallisella tasolla toimivien lompakoiden tarjoamista.

Tehtävät

Hankkeen tehtävänä on:

1. Varmistaa hankkeen tavoitteiden toteutuminen sekä ohjata ja seurata tehtävien edistymistä hankkeelle asetetun aikataulun ja budjetin mukaisesti.
2. Varmistaa, että Suomen kansallinen lainsäädäntö mahdollistaa uudistetun eIDAS-asetuksen velvoitteiden toteuttamisen.

3. Varmistaa kokonaiskuvan syntyminen siitä, miten uudistetun eIDAS-asetuksen mukaisia lompakoita ja niihin liittyviä palveluja kansallisesti toteutetaan.

4. Viestiä ajantasaisesti sekä sisäisille että ulkoisille sidosryhmille hankkeen etenemisestä, avointa ja osallistavaa sidosryhmäyhteistyötä tehden.

Organisointi

Hankkeen omistaa ja sitä ohjaa valtiovarainministeriö. Hanke on kuitenkin luonteeltaan poikkihallinnollinen. Valtiovarainministeriö asettaa hankkeelle ohjausryhmän tällä asettamispäätöksellä. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii valtiovarainministeriön ICT-johtaja. Valtiovarainministeriö voi tarvittaessa täydentää ohjausryhmää. Lisäksi valtiovarainministeriö asettaa lainsäädäntötyöryhmän ja toiminnallisen työryhmän erillisillä asettamispäätöksillä. Valtiovarainministeriö voi asettaa tarvittaessa myös muita ryhmiä hankkeen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata hankkeen tavoitteiden mukaista toteutusta sekä käsitellä hankkeen kustannuksiin, tavoitteisiin ja aikatauluun vaikuttavat merkittävät muutokset. Lisäksi ohjausryhmä hyväksyy toteutussuunnitelmat sekä hankkeen lopputiedon ja puoltaa hankkeen päättämistä sen toimikauden päättyessä. Ohjausryhmän kokousten valmistelu tapahtuu osana hanketta hankepäällikön johdolla.

Lainsäädäntötyöryhmän ja toiminnallisen työryhmän tavoitteet ja tehtävät määritellään tarkemmin työryhmien omissa asettamispäätöksissä. Lainsäädäntö-työryhmä sekä toiminnallinen työryhmä raportoivat ohjausryhmälle työn edistymisestä.

Hankkeen etenemistä seurataan tarvittavissa määrin myös yhteiskunnan uudistamisen ministerityöryhmässä, digitoimistossa ja sen yhteistyöryhmissä.

Ohjausryhmä

Puheenjohtaja: Jarkko Levasma, ICT-johtaja, valtiovarainministeriö

Varapuheenjohtaja: Katja Väänänen, tietohallintoneuvos, valtiovarainministeriö

Jäsenet:

Timo Kievari, viestintäneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö

Jukka Haapamäki, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö

Mikko Levämäki, erityisasiantuntija, sisäministeriö

Aleksi Yrttiaho, johtaja, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Petteri Ohvo, kehittämisspäällikkö, työ- ja elinkeinoministeriö

Pekka Rehn, ylijohdaja, Digi- ja väestötietovirasto

Varajäsenet:

Tomi Kytölä, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö

Johanna Kari, neuvotteleva virkamies, sisäministeriö

Teemupekka Virtanen, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Niina Etelävuori, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö

Timo Salovaara, ylijohdaja, Digi- ja väestötietovirasto

Kustannukset

Hankkeen kustannukset katetaan valtiovarainministeriön momentilta 28.70.01. Hankkeen toteutus rahoitetaan osin määrärahoista, jotka on vahvistettu vuosien 2021–2024 talousarvioissa. Hankkeen toteuttamiseen liittyvistä rahoitus-päätöksistä päättää valtiovarainministeriö. Hankkeen toteuttamiseen käytettävistä määrärahoista vuosina 2025–2027 päätetään valtion kehyspäätöksissä ja kunkin vuoden valtion talousarviossa. Hankkeen toteuttamiseen liittyvistä rahoituspäätöksistä ja hankinnoista päättää valtiovarainministeriö sen työjärjestyksen mukaisesti. Valtiovarainministeriö osoittaa käyttö- ja kirjausoikeuspäätöksillä ohjausryhmän hyväksymien toimenpiteiden toteuttamiseksi rahoitusta muille viranomaisille.

Ohjausryhmän työ tehdään virkatyönä, eikä jäsenille makseta palkkiota. Kukin organisaatio vastaa jäsentensä mahdollisista matkakustannuksista. Työskentelyyn mahdollisesti osallistuvilla ulkopuolisilla tahoilla ei makseta erillisiä korvauksia.

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen

Lainsäädäntöneuvos, Maarit Huotari
yksikönpäällikkö

Jakelu Digi- ja väestötietovirasto, liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintä-virasto, opetus- ja kulttuuriministeriö, Patentti- ja rekisterihallitus, Poliisihallitus, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö

Tiedoksi JulkICT-osasto, Kansaneläkelaitos, Valtiokonttori ja Verohallinto

VN/6206/2024-VM-16

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: